

**Звіт зовнішнього екзаменатора
Тернопільської академії народного господарства**

**М. Пітер ван дер Гук
Еразмус Університет, Роттердам, Нідерланди
та
Академія економічних студій, Бухарест, Румунія**

1. З 23 по 27 травня 2003 року я відвідував Тернопільську академію народного господарства (ТАНГ). Я спілкувався з ректором, почесним президентом, проректором, деканом Україно-нідерландського факультету економіки та менеджменту, кількома викладачами та студентами.
Ці зустрічі були дуже інформативними, і я вдячний всім, хто виявив бажання побілітися своїми думками зі мною. Я був щасливим відзначити, що особливо почесний президент ТАНГу усвідомлює загальну проблему всієї України – проблему корупції, та започаткував відкриту дискусію з цього приводу. Я аплодую цьому, так як це є необхідним кроком до подолання корупції.
Я очікую, що проблеми, з якими стикаються викладачі та студенти в ТАНГ, будуть існувати ще багато років, так як вони тісно пов'язані з економічною ситуацією в Україні. Однак, неперевершено, чого ТАНГ досягла не дивлячись на складні фінансові та економічні умови. Очевидно, ТАНГ дуже уважний до своїх студентів, оскільки вони мають хорошу мотивацію для навчання.
2. В 2002 році студенти отримали завдання написати бакалаврські роботи на основі звіту про виробничу практику. Тепер це замінили курсовою роботою з дисципліни Міжнародна економіка. Я прочитав бакалаврські роботи 29-ти студентів з груп 41 та 42, котрі вчасно здали свої роботи.
Я побачив, що студентам дали вдосконалені методичні вказівки для написання курсових робіт. Це відповідає одній із рекомендацій 2002 року, і це свідчить про бажання ТАНГ і надалі прогресувати та вдосконалюватися. Це укріпило мій намір і надалі працювати на ТАНГ.
Деякі студенти здали перший варіант бакалаврської роботи та отримали відгук їх наукового керівника про те, як вони можуть вдосконалити роботу перед тим, як здавати остаточний варіант. Я схвалюю цей підхід. Тому, що це поєднує написання бакалаврської роботи та навчальний момент. Однак, плагіат все ще залишається проблемою.
3. В загальному, як викладачі, так і студенти добре попрацювали. Та все ще потрібно внести деякі вдосконалення. Я бачу величезний потенціал реалізації всього задуманого, та я переконаний у постійному прогресі ТАНГ до впровадження західних стандартів вищої освіти.
4. Наступні моменти потрібно врахувати для подальшого вдосконалення:
 - (а) на противагу почесному президентові ТАНГ, більшість студентів не вважають корупцію та хабарі як заваду для здорового бізнесового клімату. Загалом, усвідомлення цієї важливої проблеми серед студентів є обмеженим так як вони дуже мало уваги приділяють цьому питанню.
 - (б) зміст робіт можна і надалі вдосконалити.

Студенти інколи наводять судження таким чином, ніби вони є беззаперечними судженнями, або вони ставлять нормативні запитання (наприклад, «Яким чином працює міжнародна торгівля?»).

Також вони інколи наводять висновки, не підкріплені аргументами.

Іншими прикладами недосконалого змісту роботи можуть бути сплутування граничних та змінних витрат та нерозуміння структури та щорічних змін. Науковий керівник не відзначив цього в своєму відгуку. Це може означати, що або науковий керівник не читав (уважно) бакалаврську роботу, або студент просто переписав те, що викладалося на лекції. Друга можливість викликає найбільше занепокоєння.

(в) формат бакалаврських робіт потрібно надалі вдосконалювати. Я помітив декілька недоліків:

- Таблички не містять заголовків та містять незавершену статистичну інформацію, застарілу інформацію, або не вказано якого року стосуються дані.
- В тексті є вказані посилочки, хоча самих посилань немає.
- Низький рівень англійської мови. Мову часто потрібно було б вдосконалити, однак наукові керівники не завжди вказували на цей недолік. Наприклад, в одній роботі науковий керівник відзначив у висновку англійську мову, тоді як в роботі є моменти, котрі насправді важко зрозуміти.

(г) плагіат залишається зростаючою проблемою, та Інтернет загострює цю проблему. Я вже колись читав одну із робіт раніше. Вона була опублікована в Інтернет та скопійована одним із студентів. Очевидно, науковий керівник цього не помітив.

(д) потрібно вдосконалити також запитання в екзаменаційних роботах. Особливо це стосується тестових запитань з варіантами відповідей, які містять просто очевидні правильні варіанти навіть для тих, хто не вивчав ту чи іншу дисципліну.

(е) якість роботи деяких викладачів потрібно підвищити також. Я розумію складність обставин (див. Пункт 1). Особливо низькі зарплати викладачів є вузким місцем. Саме тому підвищення рівня кваліфікації викладачів є дуже обмеженим. Однак. Необхідність управління персоналом необхідне в будь-яких умовах.

(є) адміністративну роботу також можна покращити. Це можливо зробити як і сфері управління персоналом, так і в роботі зі студентами.

5. На основі моїх розмов з викладачами, я переконався, що ТАНГ може і хоче працювати у напрямку вирішення проблем, котрі зазначені вище. Читання мною бакалаврських робіт та розмови з викладачами та студентами наштовхнули мене на наступні конкретні рекомендації, які зможуть допомогти ТАНГ в подальшому покращенні освітнього рівня.

(а) я оцінив (удосконалени) письмові методичні вказівки по написанню бакалаврських робіт, якими користувалися студенти. Однак, лише декілька студентів дійсно слідували цим вказівкам, тоді як наукові керівники ігнорували те, що студенти не дотримувалися методичних вказівок. Я помітив, що наукові керівники дуже рідко звертали на це увагу у своїх відгуках.

Рекомендація 1

Звернути увагу наукових керівників на те, що потрібно слідувати методичним вказівкам як при керівництві роботою студентів, так і при їх перевірці. Зважаючи на це, слід розробити стандартні форми для оцінювання науковими керівниками бакалаврських робіт.

(б) якість бакалаврських робіт дуже сильно різниться. Це стосується як змісту робіт (див. Пункт 4б), так і формату (див. Пункт 4в). А також слід вдосконалити оцінювання бакалаврських робіт науковими керівниками.

Рекомендація 2

Заохотити наукових керівників давати студентам зауваження по роботі для того, щоб вони могли вчитися в процесі написання бакалаврських робіт. А також вдосконалити свої роботи перед тим, як здати остаточний варіант на перевірку та оцінювання.

(в) потрібно роз'яснити студентам, що плагіат є поганим з двох причин. По-перше, це неправильно з етичної точки зору. По-друге, це неправильно з практичної точки зору, так як студенти нічого не навчаться просто копіюючи текст.

Рекомендація 3

А. Додати в методичні вказівки декларацію про плагіат

Б. Розробити форму для студентів, де вони повинні зазначити, що їх бакалаврська робота є їх власною розробкою. Дивіться в додатку приклад такої форми.

(г) англійську мову багатьох студентів потрібно вдосконалити. В деяких випадках незрозуміло що саме студент намагається сказати. Також необхідно підвищувати рівень володіння англійською мовою науковими керівниками, про що свідчать їх відгуки.

Рекомендація 4

Вдосконалення англійської мови можна включити у навчальну програму з англійської мови. ТАНГ може змусити студентів покращити рівень англійської їхніх бакалаврських робіт працюючи з викладачами англійської мови і здавати вже перевірені на мовні помилки роботи. Однак, мова не повинна впливати на загальну оцінку змісту роботи.

(е) якість екзаменаційних робіт потрібно покращити.

Рекомендація 5

А. Заохотити викладачів перевіряти зразки екзаменаційних робіт один одного. Досвід показує, що викладачі часто не помічають своїх помилок та недоліків у своїх власних екзаменаційних роботах.

Б. Організувати курс для викладачів по написанню та перевірці екзаменаційних робіт.

(є) управління персоналом необхідне для успішного функціонування компанії. Регулярне оцінювання персоналу є невідомою частиною управління персоналом. Важливим є те, що оцінювання персоналу відбувається відкрито та з використанням однакових критеріїв для працівників всіх ланок. Зауважте, що оцінювання персоналу

має бути двостороннім процесом. Не лише завідувач кафедрою оцінює своїх працівників, а також працівники повинні оцінити умови праці. Наприклад, це дає можливість членам трудовго колективу сигналізувати про відсутність деяких матеріалів, або про виникнення певних умов, що впливають на їх роботу, або потребу у проходженні певних курсів, і т.д. оцінювання повинно включатися в права членів колективу.

Рекомендація 6

А. Завідувачі кафедрами оцінюють членів своїх кафедр щорічно та здають звіти реканам факультетів.

Б. Розробити стандартну форму для цієї мети щоб забезпечити працівникам те, що вони будуть оцінені за однаковими критеріями та з використанням однакових методів оцінювання.

А. Працівник відділу кадрів допомагає завідувачам кафедр проводити та зводити результати таких оцінювань.

М. Пітер ван дер Гук, зовнішній екзаменатор

Роттердам, 16 червня 2003р.

Додаток

До курсової роботи, бакалаврської роботи, реферата.

Плагіат

Плагіат – це видавання роботи іншої людини за свою власну роботу. Це стосується всіх джерел інформації (наприклад, Інтернет, або робота іншого студента, і т.д.). Плагіат є формою академічної неповаги та біде відповідно каратися

Декларація

Я підтверджую, що я здаю свою власну роботу, написану мною, котра містить посилання на літературу у всіх випадках, коли така була мною використана.

Я розумію всі наслідки плагіату, якщо такий буде знайдено знайдено в моїй роботі, то мою роботу не приймуть та можуть відрахувати з Академії.

Ім'я студента

Підпис

Місце

Дата